

Călătorind în al Magreb al Aqsa sau despre cultură și management în Maroc

Cunoscut în lumea arabă drept **al Magreb al Aqsa** (țară îndepărtată, de la apusul soarelui) Marocul reprezintă extremitatea vestică a lumii arabe și musulmane. Pentru foarte mulți călători, farmecul Marocului este dat de labirinturile orașelor imperiale – *Fès, Marrakesh, Meknes, Rabat*. Nimic însă nu poate să pregătească un european pentru contactul vizual cu lumea marilor *moschee* și *medersas* (școli coranice), care împodobesc marile orașe marocane.

Țara este fascinantă; întâlnești plaje la Marea Mediterană și Oceanul Atlantic, deșert, chei adânc săpate în stâncă, dar mai ales Munții Atlas, cu magnificele lor *kasbahs* (citadele, forturi) și cu minunatele arome de mentă crudă.

La începutul secolului al XX-lea generalul francez Lyautey a decis construirea unor noi cartiere, protejând astfel *medinas* (vechi cartiere), în fiecare dintre marile orașe, foste reședințe imperiale.

Marrakesh, Palais de la Bahia

Limba oficială este araba, însă în mod frecvent sunt folosite berbera și franceza. O călătorie în Maroc devine, în mod obligatoriu, o cercetare culturală care nu se poate încheia decât cu vizitarea moscheelor, școlilor coranice, dar, poate, mai ales a celebrelor *souqs* (piețe, zone comerciale înguste, extrem de animate, în care, într-o manieră unică, se amestecă felurite arome).

Casablanca, marele oraș - capitală a Marocului - cu o îndelungată istorie, este astăzi un impunător exemplu de arhitectură civilă de tip maur, un oraș cosmopolit, excelent barometru pentru liberalismul islamic, centru economic, politic și administrativ al regatului. Moscheea *Hassan al II-lea*, construită lângă și deasupra apelor oceanului, în 1993, este cel mai mare monument religios al lumii islamice și singurul din Maroc accesibil non-musulmanilor.

Marrakesh, unul dintre cele mai importante centre artistice și culturale marocane, fondat în anul 1062, reprezintă atracția esențială pentru orice călător.

Moscheea Hassan II,
Casablanca

Marrakesh, El Badii

Mapamond

Patrimoniul mondial ocrotit de UNESCO este reprezentat de centrul vital al vechiului oraș, piața *Djemaa el-Fna*, situată în imediata apropiere a medinei și a celebrelor cartiere comerciale. Călătorul nu uită să aprecieze și moscheele *Koutoubia*, *Ali ben Youssef*, *Medersa*, Palatul *Bahia*, Palatul *el Badii*, Muzeul de artă marocană și mormintele saadiene.

Fès este cel mai vechi oraș imperial marocan și a fost capitala regatului în mai multe împrejurări. *Medina* este foarte întinsă și reprezintă cel mai mare oraș medieval din lumea musulmană, care a supraviețuit până astăzi. Străzile sale înguste, aleile umbroase, bazarele acoperite, înghesuiala magazinelor, restaurantelor, moscheilor, școlilor coranice, a tăbăcărilor, trebuie acceptate în ciuda mirosurilor exotice, a chemărilor muezinilor și a căldurii excesive.

Tanger (*Tanja*) reprezintă, de milenii, un loc strategic în strâmtoarea Gibraltar. Oraș - port și oraș turistic, situat între două civilizații (cea europeană, mai ales franceză, și cea musulmană), Tanger te îmbie cu aromele bazarurilor și cu ineditul medinei.

Chefchaouen (*Chaouen* sau *Xauen*) este un încântător oraș situat în Munții Rif, mult căutat de călători pentru aerul său proaspăt și rece și pentru atmosfera sa prietenoasă și relaxată.

Muzeul din Fès

Marrakesh,
Medersa Ben Ionssef

Marrakesh, Jardin Majorelle

Meknès impresionează prin monumentele sale unice (poarta *Bab el-Mansour*, muzeul *Dar Jamaï*, marea moschee, medersa *Bou Inania*).

Pe coasta Oceanului Atlantic, *Rabat* a crescut în importanță în perioada protectoratului francez. Astăzi, însă, bazarele sunt cele mai căutate locuri, alături de numeroasele *kasbahs* din împrejurimile orașului. Turnul Hassan și Mausoleul lui Mohamed al V-lea împletesc arta și politica, conservând tradițiile regatului.

Lect. univ. dr. Amedeo ISTOCESCU